

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Освітня програма	36716 Психологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	053 Психологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36716
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кременчуцька Маргарита Костянтинівна, Чупіна Катерина Олександрівна, Левус Надія Ігорівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	30.06.2020 р. – 02.07.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.univer.kharkov.ua/docs/psychologia-phd.pdf>

Програма візиту експертної групи https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/univer_today/news?news_id=9774

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма третього (доктор філософії) рівня за спеціальністю 053 Психологія відповідає критеріям акредитації. Зауваження та рекомендації, висловлені експертною групою, не є суттєвими, а носять лише консультативний характер. Освітня програма враховує потреби всіх стейкхолдерів. Освітній процес відбувається в повному обсязі відповідно до чинного законодавства щодо вищої освіти. Підготовка фахівців за освітньою програмою враховує галузевий контекст, є цілеспрямованою та системною. Матеріально-технічне забезпечення ЗВО відповідає освітнім потребам. У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна сформована стратегія розвитку особливої освітньої діяльності, спрямована на розвиток усіх ланок організації та забезпечення освітнього процесу. Викладацький склад має відповідний рівень кваліфікації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОНП 053 Психологія за третім (освітньо-науковим) рівнем та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Програмні результати передбачені у ОНП 2016 та в оновленій ОНП 2019 відповідають Тимчасовому стандарту вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем спеціальності 053 Психологія, затвердженому Вченою радою ХНУ імені В. Н. Каразіна. Обсяг освітніх компонентів ОНП (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. Обсяг аудиторної та самостійної роботи дає змогу здобувачеві належно опанувати освітні дисципліни. Всім учасникам освітнього процесу, які навчаються на ОНП 053 Психологія, надається зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. До силабусів та робочих програм включено перелік завдань для аудиторної та самостійної роботи, що сприяє розширенню можливостей доступності і прозорості поточного контролю. Засвідчено регулярний щорічний характер оновлення змісту навчальних дисциплін. Академічна та професійна кваліфікація викладачів та наукових керівників здобувачів, задіяних до реалізації даної ОНП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. В ХНУ імені В. Н. Каразіна застосовуються практики стимулювання професійного розвитку та викладацької майстерності, відбуваються програмні заходи для професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Викладачі, що залучені до освітнього-наукового процесу на даній ОНП мають закордонні публікації, більшість з яких надруковано у виданнях, що індексовані у наукометричних базах. В ЗВО існує дієва система внутрішнього забезпечення якості ОНП через відповідні нормативні документи. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається згідно із загальноінституційною політикою. Стейкхолдери мають змогу висловлювати свої побажання та брати участь у перегляді освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості як партнери. В Університеті загалом та на даній ОНП зокрема визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, проводиться популяризація академічної доброчесності на усіх рівнях, використовуються відповідні технологічні рішення щодо протидії порушенням академічної доброчесності. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів та забезпечує їхню повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності за рахунок загальних дисциплін та дисциплін, які відповідають напрямку власного дослідження аспіранта. Предметна спрямованість наукової діяльності аспірантів відповідає напрямкам досліджень їх наукових керівників. Напрями дослідження потенційних рецензентів дотичні до тематики досліджень аспірантів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертній групі не було надано доказів врахування регіонального контексту та не продемонстрована галузева специфіка даної освітньо-наукової програми. В Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП присутні компетентності, які формуються однією дисципліною. Дисципліни за вибором, незалежно від їх змісту та наповненості, мають ідентичні компетентності та програмні результати. Форма та структура оприлюднених на сайті силабусів недосконала, переобтяжена даними. ЗВО здійснює стратегію інтерналізації освіти для здобувачів, однак вона не реалізується на даній ОНП. Аспіранти, які навчаються на даній ОНП, не ознайомлені та не залучаються до наявних програм стажування за кордоном, які діють в Університеті. Рекомендації: Виокремити регіональний та галузевий аспект даної ОНП, звзвити і конкретизувати його у відповідності до взаємозв'язків та співпраці з регіональними роботодавцями, закладами. Ввести до ОНП як освітній компонент асистентську практику, що даватиме змогу здобувачам набрати відповідні кредити. Розробити положення про неформальну освіту з метою надати здобувачам можливість перерахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Посилити роботу над пропагуванням академічної мобільності (зокрема, стажуванням за кордоном) серед здобувачів, що навчаються на даній ОНП. Поширити інформування здобувачів про можливості навчально-методичного та науково-методичного забезпечення факультету (зокрема, наявних лабораторій). Розмістити навчально-методичні ресурси на сайті факультету або у репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Запровадити регулярні опитування стейкхолдерів щодо якості ОНП, програмних результатів навчання. Фіксувати результати опитувань у протоколах кафедри, а також заслуховувати інформацію на вчених радах факультету. Знайомити здобувачів та викладачів з результатами опитувань на офіційних платформах Університету. В процедурах подальшого оновлення ОНП здійснювати її оприлюднення на сайті до затвердження з метою збору пропозицій усіх зацікавлених сторін. Ввести в структуру Університету як окремий підрозділ Психологічну службу, де б проводилися систематичні індивідуальні та групові психологічні консультації як студентів усіх факультетів, так і працівників ЗВО.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП третього рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія загалом має визначені цілі, співзвучні з місією та стратегією ЗВО. Мета ОНП 2019 полягає у підготовці висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю “Психологія”, здатних розв’язувати комплексні проблеми з психології, здійснювати самостійну науково-дослідницьку, науково-організаційну та практичну діяльність в галузі психології, а також науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах. Мета та цілі ОНП відповідають місії та стратегічним цілям у сфері якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/quality/tsili2017%E2%80%932020rok.pdf>). Тенденції розвитку спеціальності 053 Психологія частково враховані при проектуванні змісту ОНП 2016 та загалом враховані ОНП 2019. Особливістю програми є акцент на підготовці науковців, здатних здійснювати емпіричну верифікацію теоретичних моделей завдяки володінню сучасними потужними технологіями статистичного аналізу багатомірних даних в області поведінкових наук, зокрема структурним моделюванням. Предметні особливості ОНП не відображені достатньо в її основній меті. У самоаналізі не обґрунтоване співвідношення предметної сфери ОНП з цілями та стратегією ЗВО (практична складова). Крім того, під час зустрічей з фокус-групами з’ясовано, що певні переваги даної програми полягають у її клінічній спрямованості (наявність дисциплін “Психологія здоров’я”, “Актуальні проблеми психосоматики”, “Психологія гострих та посттравматичних стресових розладів” та ін.), яку експертна група радить врахувати при подальшому перегляді ОНП. Таким чином, на підставі вивчення документації та зустрічей зі стейкхолдерами встановлено, що цілі ОНП загалом сформульовано відповідно до місії та стратегії ЗВО та тенденцій розвитку галузі.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На основі звіту самооцінювання та за результатами зустрічей із здобувачами вищої освіти третього рівня, випускниками попередніх років, абітурієнтів та роботодавців експертна група дійшла висновку, що позиції і потреби стейкхолдерів враховані. До засідань робочої групи з розробки ОНП 2016 долучалися аспіранти. Під час розробки ОНП 2016 та підготовки нової редакції ОНП 2019 при формулюванні цілей та програмних результатів навчання враховувалися пропозиції роботодавців в сферах вищої освіти та охорони здоров’я. Спеціалісти та роботодавці запрошувались на засідання вченої ради факультету психології з прийняття рішення щодо рекомендації ОНП (експертній групі для ознайомлення було надано відповідний протокол). Також було враховано очікування щодо навчання в аспірантурі та кар’єрні плани абітурієнтів. -здобувачі вищої освіти: Аспірант 4 року навчання Г. В. Павленко розказала про проведення бесід з кожним здобувачем щодо зрозумілості та актуальності для аспірантів положень сформульованих у ОНП, прийнятих у 2016 р., та їх пропозицій з удосконалення змісту ОНП. -випускники: Під час зустрічі з випускниками було визначено, що Тімовін Олексій був запрошений для участі в перегляді освітньо-наукової програми, зокрема ним було запропоновано додати до переліку дисциплін такі освітні компоненти як “Структурне моделювання” та “Якісні методи дослідження”. -роботодавці: Надано підсумковий документ про затвердження ОНП 2019, де йдеться про залучення роботодавців до її створення (Протокол №2 засідання Вченої ради факультету від 21.02.2019 р., який додається до звіту експертної групи). -академічна спільнота: Під час зустрічей із викладачами експертна група переконалася у їх залученості до розробки ОНП, зокрема їх пропозиції було враховано у редакції ОНП 2019 при розширенні кількості освітніх компонентів вибіркового циклу. Наприклад, дисципліна “Актуальні проблеми психології” була переформована на окремі вибіркової дисципліни. Виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів протягом 2016-2019 року не було задокументованими - відсутні протоколи спільних зустрічей, результати узагальнених опитувань або аналізу відкритих джерел. Не надано узагальнених результатів публічного обговорення ОНП 2019, яка повинна була для цього розміщуватися на сайті Університету. Проте, під час виїзду до ЗВО експертна група мала змогу пересвідчитися, що залучення стейкхолдерів мало справжній, а не формальний характер (зокрема під час опитування фокус-груп).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання загалом визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, що з'ясовано на підставі зустрічі з роботодавцями, а саме, зроблено наголос на дослідницькій та викладацькій спрямованості здобувачів третього освітнього рівня. Аспіранти-випускники працюють у ЗВО м. Полтави, м. Одеси та в інших ЗВО м. Харкова. Під час зустрічі зі стейкхолдерами було доведено, що на ринку праці є запит на підготовку психологів-дослідників у сфері клінічної психології та у сфері психологічної роботи із залежностями. Не було надано доказів врахування галузевого та регіонального контексту, оскільки експертній групі не продемонстровані галузева специфіка даної освітньої програми. Регіональний контекст не було продемонстровано ні документально, ні під час зустрічей зі стейкхолдерами. Частково ці аспекти відображено у екологічній спрямованості, що з'ясовано в ході бесід експертної групи зі здобувачами. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання загалом визначаються з урахуванням досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, що з'ясовано на підставі співбесід з гарантом ОНП (освітні програми ЗВО США, Швеції, Великобританії; освітні програми КНУ імені Т. Шевченка, НаУКМА). Таким чином, цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. На підставі вищесказаного, рекомендовано виокремити регіональний та галузевий аспект даної ОНП, звзвити і конкретизувати його у відповідності до взаємозв'язків та співпраці з регіональними роботодавцями, закладами (експертній групі було надано для ознайомлення лише один договір про співпрацю з роботодавцями).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Визначені ЗВО програмні результати навчання за ОНП 2016 відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня, де йдеться про здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Програмні результати передбачені ОНП 2016 та оновленої ОНП 2019 відповідають Тимчасовому стандарту вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем спеціальності 053 Психологія, затвердженому Вченою радою ХНУ імені В. Н. Каразіна (протокол №7 від 27.03.2016): https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/doctor_division Таким чином, експертна група підтверджує відповідність ОНП даному підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Цілі ОНП загалом сформульовано відповідно до місії та стратегії ЗВО та тенденцій розвитку галузі. 2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. 3. Програмні результати передбачені у ОНП 2016 та в оновленій ОНП 2019 відповідають Тимчасовому стандарту вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем спеціальності 053 Психологія, затвердженому Вченою радою ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів протягом 2016-2019 року не було задокументованими - відсутні протоколи спільних зустрічей, результати узагальнених опитувань або аналізу відкритих джерел. 2. Не надано узагальнених результатів публічного обговорення ОНП 2019, яка з цієї повинна була розміщуватися на сайті Університету. 3. Не було надано доказів врахування регіонального контексту та не продемонстрована галузева специфіка даної освітньо-наукової програми. Рекомендації: 1. Виокремити регіональний та галузевий аспект даної ОНП, звзвити і конкретизувати його у відповідності до взаємозв'язків та співпраці з регіональними роботодавцями, закладами.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на наведені сильні сторони й позитивні практики, зокрема врахування тенденцій розвитку спеціальності, створення та дотримання у ЗВО тимчасового стандарту, та недоліки, що не є суттєвими, експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія обґрунтовано відповідає в контексті Критерію 1 рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На акредитаційну експертизу подано дві освітньо-наукові програми (2016 року та 2019 року) та відповідно чотири навчальних плани для денної та заочної форми навчання. ОНП 2016, ОНП 2019 та укладені за ними навчальні плани приведені у відповідність до Тимчасового стандарту вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем спеціальності 053 Психологія, затвердженого Вченою радою ХНУ імені В. Н. Каразіна. На підґрунті аналізу ОНП та робочих навчальних планів експертною групою виявлено: ОНП 2016 відповідає тимчасовому стандарту ЗВО, обсяг освітніх компонентів ОНП (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти: загалом 40 кредитів, де на обов'язкові дисципліни відводиться 27 кредитів (що складає 67,5 % від загального обсягу компонентів ОНП), на вибіркові - 13 (32,5 % від загального обсягу компонентів ОНП). ОНП 2019 відповідає тимчасовому стандарту ЗВО, обсяг освітніх компонентів ОНП (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти: загалом 40 кредитів, де на обов'язкові дисципліни відводиться 28 кредитів (що складає 70 % від загального обсягу компонентів ОНП), на вибіркові - 12 (30 % від загального обсягу компонентів ОНП). Таким чином, загальний обсяг ОНП у кредитах ЄКТС відповідає статті 5 Закону України "Про вищу освіту". Асистентська практика, що входить до навчального навантаження здобувачів, проходить у 5 семестрі (третій рік навчання) та складає 7 тижнів (10,5 кредитів). При цьому вона визначається як позакредитна і не відображена у навчальному плані як освітній компонент. На підставі цього, рекомендовано асистентську практику ввести до ОНП як освітній компонент, що дає змогу здобувачам набрати відповідні кредити.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП 2016 має ускладнену структуру. Структурно-логічна схема у ОНП 2016 року відсутня, хоча освітні компоненти, включені до ОНП, складають взаємопов'язану систему. Одна з дисциплін за вибором не має варіативної компоненти ("Багатомірний статистичний аналіз в психології"). В Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП присутні компетентності, які формуються однією дисципліною (ЗК3 - ЗК9, СК5, СК6, СК8). В Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми присутні ПР, які відповідають одній дисципліні (РН15 - РН17). Дисципліни за вибором "Психологія здоров'я", "Якісні методи в психології" мають ідентичні компетентності та програмні результати. Дисципліни за вибором "Актуальні проблеми психосоматики" та "Психологія гострих і посттравматичних стресових розладів" також мають ідентичні компетентності та програмні результати. У відомостях про самооцінювання ОНП надано Таблицю 3 (Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання), в якій відображено ОНП 2019 року, а інформація щодо ОНП 2016 року відсутня. У 2019 році ОНП було переглянуто та оновлено згідно вимог МОН та зауважень стейкхолдерів. Зміст ОНП 2019 року приведено у відповідність до вимог та структуровано за двома групами компонентів: обов'язкові та вибіркові. Загалом освітні компоненти, включені до ОНП 2019 року, складають взаємопов'язану систему. Відповідність програмних результатів навчання змісту дисциплін відображено в робочих програмах навчальних дисциплін, у яких наведені вказані ПРН (<http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html>). У відомостях про самооцінювання надано Таблицю 3, в якій відображено програмні результати та освітні компоненти ОНП 2019 року. Запропоновані освітні компоненти, як обов'язкові, так і вибіркові, загалом дають можливість досягти програмних цілей. Слід зазначити, що вибіркові дисципліни однієї вибіркової паралелі мають ідентичні компетентності та програмні результати (ВП1, ВП2, ВП3, ВП4). При цьому не всі програмні результати відповідають змістовній області навчальних компонентів, так, наприклад, для дисциплін "Статеворольова психологія" і "Психологія здоров'я" вказано наступні програмні результати: ПРН5. Описувати закономірності, тенденції, моделі, виявлені в процесі реалізації психологічних досліджень; ПРН12. Володіти навичками усної і письмової презентації результатів досліджень українською та іноземною мовами. Таким чином, зміст ОНП рекомендовано привести у відповідність до заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Опрацювавши навчальні програми та силабуси освітніх компонентів, проаналізувавши наповненість освітньо-наукової програми 053 Психологія, експертна група визначила, що в цілому її зміст відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Експертна група встановила, що в ЗВО імплементовано політику індивідуальної траєкторії студента. Можливість і обов'язковість формування індивідуальної освітньої траєкторії визначено Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В. Н. Каразіна (п. 3.4, 3.5, www.univer.kharkov.ua/ua/study/study_organization) та Положенням про порядок підготовки фахівців ступенів доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі ХНУ імені В. Н. Каразіна (від 27.08.2019) (п. 15 www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennia-poriadok-pidgotovky.pdf). Основним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії є вибіркові дисципліни, обсяг яких на даний час за ОНП 053 Психологія (редакція 2016 року) дорівнює 13 кредитам (32,5 %). Аспіранти мають можливість обрати ті дисципліни, які відповідають тематиці їх дисертаційного дослідження. Для кожного студента складено індивідуальний навчальний план, зразки якого було надано експертній групі для ознайомлення. На сайті ЗВО розміщено опис вибіркових навчальних дисциплін за цією ОНП: <http://psychology.univer.kharkov.ua/news2012/informpaket.html> Отже, формування індивідуальної освітньої траєкторії реалізується на даній ОНП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОНП 2016 та ОНП 2019 передбачають у 5 семестрі асистентську педагогічну практику тривалістю 7 тижнів. Індивідуальний план роботи аспіранта на ОНП включає позакредитну практичну складову "Асистентська педагогічна практика". Проходження практики відбувається на кафедрі, за якою закріпленій здобувач, під керівництвом його наукового керівника. Під час спілкування із здобувачами було встановлено, що в процесі проходження асистентської педагогічної практики здобувачі знайомляться з нормативною базою та методичним забезпеченням, засвоюють навички структурування і викладання навчального матеріалу, способи активізації навчальної діяльності, методи та форми оцінювання навчальної діяльності студентів. Експертній групі надано звіти про проходження аспірантами асистентської педагогічної практики. Проаналізувавши звіт про самооцінювання, програми та договори про практику, провівши бесіди із зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами (здобувачі освіти, роботодавці), експертна група дійшла висновку, що така практика відбувається за всіма вимогами до практичної підготовки за заявленою спеціальністю, проте не включена до кредитної складової. Таким чином, експертною групою встановлено, що отримані здобувачами під час практик науково-педагогічні компетентності будуть корисними в їхній подальшій професійній діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування соціальних навичок відображено у компетентностях ОНП 2019, яким відповідають ПРН з комунікації, автономії й відповідальності (ПРН12-ПРН18). Кожен з обов'язкових ОК забезпечено набуттям певних соціальних навичок, що відображено у матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами освітньої програми. При перегляді та оновленні ОНП 2019 за потребами стейкхолдерів (це було підтверджено у співбесіді із роботодавцями) було введено вибіркові освітні компоненти "Психологія лідерства" та "Науковий менеджмент", який забезпечує додаткові програмні результати розвитку соціальних навичок. У оновленій ОНП 2019 соціальні навички відображено у програмних результатах (ПРН10-ПРН15). Таким чином, освітні компоненти сприяють формуванню та розвитку соціальних навичок, що відповідають заявленим цілям освітньо-наукової програми, зокрема, подальшій діяльності випускників програми. Це підтверджене як аналізом освітніх компонентів, так і під час бесіди зі стейкхолдерами (роботодавцями, здобувачами, представниками студентського самоврядування).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт до освітньо-наукової програми відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті та освітньо-наукової програми за спеціальністю 053 Психологія дозволяє зробити такі висновки: аудиторне тижневе навантаження студентів денної форми навчання становить 2-8 год на тиждень (залежно від семестру). Кожна освітня компонента складається не менше як із 3-х кредитів ЄКТС. У структурі кредиту ЄКТС для ОНП обсяг аудиторного навантаження складає 1/5. Навантаження одного навчального семестру за денною та заочною формою навчання становить від 5 до 18 кредитів ЄКТС. Спілкування з аспірантами під час інтерв'ювання показало відсутність скарг щодо надмірного навантаження та нестачі часу на самостійну роботу, а також окреслило загальну поінформованість здобувачів освіти щодо обсягу і змісту самостійної роботи з освітніх компонентів навчального плану. Таким чином, обсяг аудиторної та самостійної роботи дає змогу здобувачеві належно опанувати освітні дисципліни.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за ОНП 053 Психологія за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Обсяг освітніх компонентів ОНП (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. 2. Зміст ОНП відповідає предметній галузі спеціальності 053 Психологія. 3. На даній ОНП реалізується формування індивідуальної освітньої траєкторії. 4. Асистентська педагогічна практика сприяє формуванню науково-педагогічних компетентностей, що входять до структури професійної діяльності здобувачів. 5. Освітні компоненти сприяють формуванню та розвитку соціальних навичок, що відповідають заявленим цілям програми. 6. Обсяг аудиторної та самостійної роботи дає змогу здобувачеві належно опанувати освітні дисципліни.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Асистентська практика визначається як позакредитна і не відображена у навчальному плані як освітній компонент. 2. В Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП присутні компетентності, які формуються однією дисципліною. 3. Дисципліни за вибором, незалежно від їх змісту та наповненості, мають ідентичні компетентності та програмні результати. 4. Не всі програмні результати відповідають змістовній області навчальних компонентів. Рекомендації: 1. Рекомендовано асистентську практику ввести до ОНП як освітній компонент, що дає змогу здобувачам набрати відповідні кредити. 2. Рекомендовано привести освітні компоненти у відповідність до заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики, виходячи із того, що у ЗВО забезпечено практичну підготовку на високому рівні, розроблено механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії, експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 2 відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Для абітурієнтів університету спеціально створено сайт з усією необхідною інформацією (<http://start.karazin.ua>). Правила прийому до аспірантури регулюються Правилами прийому для здобуття вищої освіти до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в 2020 році (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/dodatok-7-1-2020-3.pdf>). Опрацювавши зміст цих документів, членами експертної групи було зафіксовано, що в Правилах прийому окреслюються безпосередньо строки прийому заяв і документів, вступних екзаменів, конкурсного відбору та зарахування на навчання здобувачів вищої освіти, у т.ч. за освітньою програмою 053 Психологія (третій рівень вищої освіти). Отже, правила прийому на ОНП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Вони висвітлені на офіційному сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОНП враховують наявність загальних компетентностей з психології. Вступ здійснюється за допомогою вступного іспиту з іноземної мови, вступного іспиту зі спеціальності та презентації дослідницьких пропозицій за тематикою передбачуваного дослідження. Програма вступного іспиту до третього освітньо-наукового рівня підготовки доктор філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія розміщена на сайті факультету (<http://psychology.univer.kharkov.ua/1920news/ASPIRANTURAVSTUP2020.pdf>). Програма вступного іспиту складається з таких розділів: Розділ 1. Загальна психологія. Розділ 2. Соціальна психологія. Розділ 3. Психологія розвитку. Розділ 4. Медична психологія. Це дає можливість з'ясувати базові знання абітурієнтів, які знадобляться їм під час навчання в аспірантурі. В програмі вступного іспиту чітко окреслено критерії оцінювання та надано посилання на рекомендовану літературу для підготовки до іспиту. Отже, експертна група підтверджує, що правила прийому на навчання за ОНП третього (освітньо-наукового) рівня відповідають його особливостям, зокрема дослідницько-науковому компоненту.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті запроваджено реалізацію академічної мобільності, що передбачає можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність та дослідження в іншому вищому навчальному закладі на території України чи поза її межами. Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються Положенням про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна права на академічну мобільність (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-pravo-na-akadem-mobilnist-1.pdf>). Викладачі факультету приймають активну участь в міжнародних проектах, що підтверджено відповідними сертифікатами (які надані експертній групі для ознайомлення). Академічна мобільність реалізується в ЗВО, зокрема в рамках стратегії розвитку університету виділяються кошти на поїздки аспірантів та участь в міжнародних конференціях, міжнародний обмін між науковими керівниками на пів року (результати яких відображено в публікаціях). Університет має 173 угоди про співпрацю з зарубіжними партнерами (<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1BifympmdNo5bx9FKeqid5Y6JCl9Hn8l9Nm7ByGooL4s/edit#gid=1643510267>) та є активним членом міжнародної спільноти провідних європейських та світових університетів. Університет є співзасновником Євразійської Асоціації університетів, входить до Всесвітньої та Європейської Асоціацій університетів, Асоціації Європейської мережі ядерної освіти та низки провідних науково-дослідних асоціацій та освітніх спільнот, серед яких: The Magna Charta Observatory, The International Association of Universities, The European University Association (EUA), The European Nuclear Education Network AISBL, The European Fusion Education Network, Tempus/Erasmus, Mundus/Erasmus+ (<https://www.univer.kharkov.ua/ua/intrelations/universitet-v-mizhn-asociacijah>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті немає положення, яке регулює перезарахування результатів, які отримані здобувачами в неформальній освіті. Під час проведення фокус-груп (здобувачі, студентське самоврядування) експертною групою було визначено, що здобувачі знайомі з поняттям неформальної освіти, але не вважають за необхідне використовувати такі можливості в процесі свого навчання на даній ОНП. На підставі цього рекомендовано розробити положення про неформальну освіту з ціллю надати здобувачам можливість перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Для абітурієнтів університету спеціально створено зручний у використанні сайт з усією необхідною інформацією, яка є доступною та прозорою. 2. Правила прийому на навчання за ОНП враховують наявність загальних компетентностей з психології. 3. В Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна активно реалізується політика визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, що регулюються відповідним положенням.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. В університеті немає положення, яке регулює перезарахування результатів, які отримані здобувачами в неформальній освіті. 2. Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, не практикувалося на даній ОНП, оскільки відсутня внутрішня і зовнішня академічна мобільність здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 053 Психологія. Рекомендації: 1. Розробити положення про неформальну освіту з метою надати здобувачам можливість перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики, виходячи із того, що у ЗВО забезпечено процес доступу до ОНП на високому рівні, та незначну кількість недоліків експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 3 відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Експертною групою було проведено всебічний аналіз відповідності ОНП цьому підкритерію, зокрема проаналізовані Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (Таблиця ОНП 2016 і Таблиця 4 у ОНП 2019), Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми (Таблиця ОНП 2016 і Таблиця 5 у ОНП 2019), Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання (Таблиця 3 у “Відомостях про самооцінювання освітньої програми”), силабуси та робочі програми навчальних дисциплін, результати опитувань здобувачів щодо методів навчання і викладання, сайт ЗВО. Завдяки аналізу таблиці 3 у додатках до “Відомостей про самооцінювання ОП” з’ясовано, що методи навчання і викладання загалом відповідають програмним результатам навчання. Проте, як зазначено вище, вибіркові дисципліни однієї вибіркової паралелі мають ідентичні компетентності та програмні результати. Відповідно й методи навчання у них здебільшого дублюються. Як свідчать інтерв’ювання стейкхолдерів та аналіз наданих документів, у ЗВО застосовуються як традиційні методи викладання (репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, пошуковий, дослідницький, метод аналізу), так і інтерактивні (проте без уточнення які саме). З’ясовано, що силабуси та робочі програми не містять інформації про конкретні методи навчання: <http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html> Здобувачі не залучаються до вибору форм та методів навчання та викладання. Експертній групі не надано результатів опитування аспірантів щодо задоволеності методами навчання та викладання. Проте під час зустрічей зі здобувачами експертній групі вдалося з’ясувати, що вони задоволені тими формами та методами, які використовують їхні викладачі. На ОНП поширеними є такі види самостійної роботи, як написання есе, розробка проєктів, підготовка дайджестів, вирішення практичних завдань. Разом з тим було висловлене нарікання на велику кількість письмових завдань, які з’явилися під час дистанційного навчання. Матеріали для навчальних дисциплін в умовах дистанційного навчання передаються студентам електронною поштою та Viber. В університеті діє система Moodle (що було продемонстровано експертній групі під час огляду матеріально-технічної бази гарантом ОНП), проте на даній ОНП вона не використовується. Отже, форми та методи навчання й викладання загалом сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання, але не повністю відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах

окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

У ході співбесід зі здобувачами вищої освіти та викладачами, на підставі опрацювання інформації, що знаходиться у вільному доступі, експертною групою було засвідчено, що всім учасникам освітнього процесу, які навчаються на ОНП 053 Психологія, надається зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. Інформація про порядок та критерії оцінювання різних видів робіт у межах окремих освітніх компонентів надається як в усній формі на початку семестру, так і реалізується через силабуси та робочі програми: <http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html> Інформування здобувачів освіти стосовно позицій підкритерію, за їхніми словами та за твердженням представників науково-педагогічних працівників, відбувається шляхом усного повідомлення викладача на першому занятті з навчальної дисципліни. До силабусів та робочих програм освітніх компонентів включено перелік завдань для аудиторної та самостійної роботи, що сприяє розширенню можливостей доступності і прозорості поточного контролю. Проте варто зазначити, що форма та структура оприлюднених на сайті силабусів недосконала, переобтяжена даними та дублює робочі навчальні програми і навчально-методичні комплекси (<http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html>). На підставі цього рекомендовано удосконалити структуру силабусів, зробити їх простішими, доступнішими та орієнтованими на здобувача. У ЗВО запроваджена навчальна робота на платформі Moodle для прозорості оцінювання та постійного доступу студентів до матеріалів навчальних дисциплін, що підтверджено гарантом ОНП під час огляду матеріально-технічної бази. Проте на даній ОНП Moodle не застосовується. Графік організації освітнього процесу та розклад атестаційних тижнів розміщено на сайті відділу аспірантури та докторантури, в ньому чітко відображено протікання освітнього процесу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня: https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/doctor_division Отже, усім учасникам освітнього процесу загалом прозоро і доступно надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Рекомендовано ввести до форм навчальної роботи здобувачів та викладачів, що працюють за даною ОНП, дистанційне навчання, наприклад, на платформі Moodle. Особливо це стосується реалізації освітнього процесу для заочної форми навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньо-наукової програми, що з'ясовано на підставі вивчення індивідуальних навчальних планів та індивідуальних наукових планів аспірантів. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (відповідно до Положення про порядок підготовки фахівців ступенів доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі ХНУ імені В. Н. Каразіна, від 27.08.2019), про виконання якого аспірант щорічно звітує на засіданнях кафедри та вченої ради факультету. Звіти аспірантів надано експертній групі для ознайомлення. Експертна група ознайомила із виданнями Вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "Психологія" останніх років і підтвердила участь у публікаціях здобувачів, які навчаються на даній ОНП: <https://periodicals.karazin.ua/psychology> Опрацювавши дані Таблиці 2 (які отримали підтвердження під час ознайомлення ЕГ із списками наукових праць та сертифікатами) і силабуси та робочі навчальні програми окремих освітніх компонентів, експертна група пересвідчилася, що наукові інтереси викладачів, задіяних у реалізації освітньої програми, збігаються зі змістом навчальних дисциплін, які вони викладають. Спілкування зі студентами та викладачами, аналіз їх наукових публікацій дали змогу пересвідчитись, що ОНП дозволяє успішно поєднати навчання й дослідження, оскільки містить наукову компоненту.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Експертною групою з'ясовано, в університеті здійснюється моніторинг та перегляд робочих програм навчальних дисциплін. Для встановлення відповідності ОНП цьому критерію експертною групою було проаналізовано силабуси та робочі програми навчальних дисциплін, наукові роботи викладачів, задіяних у забезпечення освітнього процесу спеціальності 053 Психологія. Освітні компоненти оновлювалися, що з'ясовано на основі аналізу ОНП 2016 року та ОНП 2019 року, а також на підставі вивчення протоколів засідань кафедри, де обговорювалися такі зміни та затверджувалися оновлені навчально-методичні комплекси (Протокол № 2 від 26 вересня 2017 року, Протокол № 16 від 7 червня 2017 року, Протокол № 19 від 5 червня 2018 року, Протокол № 8 від 17 травня 2019 року кафедри загальної психології; Протокол № 2 від 26 вересня 2017 року, Протокол № 17 від 25 червня 2018 року, Протокол № 8 від 11 червня 2019 року кафедри прикладної психології; Протокол № 3 від 26 вересня 2017 року, Протокол № 16 від 20 червня 2017 року, Протокол № 15 від 21 червня 2018 року, Протокол № 9 від 31 травня 2019 року кафедри психологічного консультування і психотерапії). При цьому оновлювалися навчальні теми та їх змістовна наповненість, змінювалися окремі практичні завдання, розділи навчальних дисциплін, частково оновлювалися списки літератури, а також затверджувалися нові робочі плани за доданими до ОНП 2019 року новими освітніми компонентами. Засвідчено регулярний щорічний характер вказаних змін. Проте варто звернути більшу увагу на оновлення переліку навчальної та наукової літератури. Зокрема це стосується таких навчальних дисциплін, як "Якісні методи в психології", "Філософські засади та методологія наукових досліджень". До такого переліку варто додати більше сучасної вітчизняної літератури, зокрема щодо методології наукових досліджень в галузі психології. На підставі цього рекомендовано звернути увагу на оновлення списків основної та додаткової літератури у силабусах та робочих програмах освітніх компонентів ОНП 053 Психологія.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертною групою було встановлено, що ЗВО має чітку стратегію інтернаціоналізації. Підписані Договори про співпрацю із закордонними закладами, університет є співзасновником Євразійської Асоціації університетів, входить до Всесвітньої та Європейської Асоціації університетів, Асоціації Європейської мережі ядерної освіти та низки провідних науково-дослідних асоціацій та освітніх спільнот: <https://www.univer.kharkov.ua/ua/intrelations/universitet-v-mizhn-asociaciyah> В університеті діє Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна права на академічну мобільність: <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-pravo-na-akadem-mobilnist.pdf> ЕГ ознайомила із сертифікатами, що підтверджують участь викладачів, задіяних на даній ОНП, у міжнародних стажуваннях. Про ці стажування науково-педагогічні працівники розповідали також під час онлайн-зустрічей. Проте, у процес викладання на ОНП не залучені іноземні лектори. Всі викладачі, що залучені до освітнього-наукового процесу на даній ОНП мають закордонні публікації, більшість з яких опубліковано у виданнях, що індексовані у наукометричних базах (таблиця 1 долучена до звіту експертної групи). ЗВО здійснює стратегію інтерналізації освіти для здобувачів, однак вона не реалізується на даній ОНП, як це було виявлено на основі аналізу освітнього процесу та під час зустрічей із стейкхолдерами. Аспірантка М. О. Антонович проходила стажування у Люблінському Католицькому Університеті Іоанна Павла II (було представлено відповідний сертифікат), яке здійснювалося поза межами університетських програм міжнародної мобільності: <https://www.univer.kharkov.ua/ua/intrelations/academic-mobility/open-calls-about> В ході спілкування зі стейкхолдерами встановлено доцільність збільшення уваги ЗВО саме пропагуванню таких можливостей серед здобувачів третього (освітньо-наукового рівня) спеціальності 053 Психологія: https://www.univer.kharkov.ua/ua/study/exchange/about_exchange Разом з тим аспіранти брали участь у наукових конференціях за кордоном, мають закордонні публікації, що підтверджено на підставі зустрічей з ними та на підставі аналізу їхніх звітів. Також варто зазначити, що у робочих програмах та силабусах мало відображено сучасні досягнення зарубіжних вчених. Виняток становлять декілька силабусів, зокрема, в цьому плані варто позитивно відзначити силабус до навчальної дисципліни “Основи моделювання структурними рівняннями в психології”. Проте в більшості робочих програм та силабусів відсутній перелік літератури сучасних досягнень світової науки з психології: <http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html> Таким чином, підтверджено чітку та широкомасштабну стратегію інтерналізації ЗВО, наявність закордонних наукових стажувань науково-педагогічних працівників, участь аспірантів у закордонних конференціях, проте малу залученість здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, які навчаються на даній ОНП, до програм міжнародної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Форми та методи навчання й викладання загалом сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання. 2. Всім учасникам освітнього процесу, які навчаються на ОНП 053 Психологія, надається зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. 3. До силабусів та робочих програм освітніх компонент включено перелік завдань для аудиторної та самостійної роботи, що сприяє розширенню можливостей доступності і прозорості поточного контролю. 4. У ЗВО запроваджена навчальна робота на платформі Moodle для прозорості оцінювання та постійного доступу студентів до матеріалів навчальних дисциплін, яка однак не використовується на даній ОНП. 5. Засвідчено регулярний щорічний характер оновлення змісту навчальних дисциплін. 6. Всі викладачі, що залучені до освітнього-наукового процесу на даній ОНП мають закордонні публікації, більшість з яких надруковано у виданнях, що індексовані у наукометричних базах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Силабуси та робочі програми не містять інформації про конкретні методи навчання, які співвіднесено із програмними результатами. 2. Експертній групі не надано результатів опитування аспірантів щодо задоволеності методами навчання та викладання. 3. Форма та структура оприлюднених на сайті силабусів недосконала, переобтяжена даними. 4. ЗВО здійснює стратегію інтерналізації освіти для здобувачів, однак вона не реалізується на даній ОНП. Рекомендації: 1. Ввести до форм навчальної роботи здобувачів (особливо заочної форми навчання) та викладачів, що працюють за даною ОНП, дистанційне навчання, наприклад, на платформі Moodle. 2. Регулярно оновлювати списки основної та додаткової літератури у силабусах та робочих програмах освітніх компонентів ОНП 053 Психологія. 3. Посилити роботу над пропагуванням академічної мобільності серед здобувачів, що навчаються на даній ОНП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на позитивні сторони, виходячи з розуміння ЗВО посилення міжнародної співпраці, залученість академічної спільноти ЗВО до міжнародних освітніх процесів, регулярного оновлення освітніх компонентів, та некритичну кількість недоліків, експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

До кожного виду контролю подаються чіткі критерії оцінювання. В цьому експертна група переконалася, вивчивши силабуси та робочі програми навчальних дисциплін: <http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html> Критерії оцінювання безпосередньо наводяться здобувачам на першому занятті, в подальшому вони можуть ознайомитися з ними у силабусах та робочих програмах, які є у відкритому доступі на сайті факультету. Як здобувачі, так і випускники під час зустрічей підтвердили чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання. Також надано інформацію від здобувачів, що в процесі оцінювання кожен з них отримує розгорнуте мотивоване обґрунтування своєї оцінки від викладача, що є певною перевагою індивідуальних занять. Така практика підтримується також під час дистанційного навчання, завдяки використанню програми Viber. Таким чином, експертна група підтверджує повну відповідність ОНП даному підкритерію.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем відсутній. ОНП розроблено відповідно до Тимчасового стандарту вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем підготовки доктора філософії з психології, який розроблено в ЗВО: <http://psychology.univer.kharkov.ua/ASP2020/TSPPsychology16.pdf> Поточна атестація здобувачів за освітньою складовою проводиться відповідно до навчального плану за національною системою оцінювання у формі екзаменів та заліків. Атестація за асистентською педагогічною практикою здійснюється на підставі рішення кафедри, за якою закріплений здобувач (експертна група ознайомила з звітами аспірантів про проходження асистентської педагогічної практики). Проте асистентська педагогічна практика є позакредитною складовою, саме тому експертна група рекомендувала вище ввести її до освітніх компонентів, за які здобувачі матимуть змогу отримати кредити. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (експертній групі надано індивідуальні навчальні та індивідуальні наукові плани для ознайомлення). Про виконання індивідуального плану аспірант щорічно звітує на засіданнях кафедри та вченої ради факультету (експертна група ознайомила з відповідними протоколами засідання кафедр факультету та звітами аспірантів). Підсумкова атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Проте на даній освітньо-науковій програмі прикладів ще не було. Найближчий публічний захист планується у жовтні 2020 року. Отже, експертна група підтверджує, що форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Тимчасового стандарту для відповідного рівня освіти, що розроблений у ЗВО, а також Постанові № 261 Кабінету міністрів України від 23 березня 2016 р. та Постанові № 167 Кабінету міністрів України від 6 березня 2019 р.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів, порядок їх оскарження і повторного проходження визначені в пункті 5.3 Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: https://drive.google.com/drive/folders/oBwRBoOD_AlQSZoxDTkt2eDNrXoU Процедура оцінювання результатів навчання визначена в пункті 4 Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/yakist-osvity-polozhennya.pdf> Конкретні форми контрольних заходів на ОНП визначені навчальним планом, який оприлюднений на сторінці аспірантури:

https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/doctor_division та на сайті факультету психології: <http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html> Розклад екзаменаційних сесій затверджується проректором з науково-методичної роботи і доводиться до науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за місяць до початку сесії шляхом оприлюднення на стенді та сайті аспірантури: https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/doctor_division Щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, в університеті видано Наказ ректора № 2401 – 1/008 від 14 січня 2020 р. “Про деякі питання запобігання проявам корупції”, а також затверджено Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, де йдеться про створення Комісії з врегулювання конфліктних ситуацій: <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-konlfiktnei-sutyatsii.pdf> Дотримання цих правил підтверджено при опитуванні фокус-груп, зокрема студентського самоврядування. Таким чином, експертна група підтверджує, що в університеті загалом і на даній ОНП зокрема визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності відображені в таких основних документах: Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (https://www.univer.kharkov.ua/docs/antiplagiat_nakaz_polozhennya.pdf), Кодекс цінностей університету (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/kodeks.pdf>), де чітко окреслено основну політику ЗВО щодо дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітньо-наукового процесу. В ЗВО використовують антиплагіатну інтернет-систему StrikePlagiarism.com, результати перевірки за якою представлені за двома коефіцієнтами: К1 (за фрагментами, що містять більше 5 слів поспіль) і К2 (за фрагментами, що містять понад 25 слів поспіль). В університеті постійно здійснюється популяризація академічної доброчесності, що підтверджено під час зустрічей зі стейкхолдерами та адміністративним персоналом, зокрема розповсюджується відповідна інфографіка, проводиться роз'яснювальна робота та читаються тематичні лекції. Таким чином, експертна група підтверджує, що в університеті загалом та на даній ОНП зокрема визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, проводиться популяризація академічної доброчесності на усіх рівнях, використовуються відповідні технологічні рішення щодо протидії порушенням академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, що підтверджено відповідними документами та опитування фокус-груп. 2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Тимчасового стандарту для відповідного рівня освіти, що розроблений у ЗВО, а також Постанові № 261 Кабінету міністрів України від 23 березня 2016 р. та Постанові № 167 Кабінету міністрів України від 6 березня 2019 р. 3. В університеті загалом і на даній ОНП зокрема визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів та їх оскарження, чітко означено процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу. 4. В університеті загалом та на даній ОНП зокрема визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, проводиться популяризація академічної доброчесності на усіх рівнях, використовуються відповідні технологічні рішення щодо протидії порушенням академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони та недоліки у контексті Критерію 5 відсутні.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на сильні сторони ОНП та позитивні практики, запроваджені в ЗВО, зокрема чіткість, прозорість та зрозумілість контрольних заходів, експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 5 відповідає рівню А.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньо-наукової програми 053 Психологія та наукових керівників аспірантів, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Усі викладачі мають наукові ступені та наукові звання, наукові публікації, що відповідають тим дисциплінам, які викладають. Наукові керівники аспірантів мають науковий ступінь доктора психологічних наук і є кваліфікованими дослідниками за спеціальністю 053 Психологія, про що свідчать їхні публікації (Kocharian, A. (2020). Phenomenon of money: Social and psychological essence and functions. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24 (3), pp. 1629-1642 / Zubiashvily, I., Barinova, N., Lunov, V., Onufrieva, L. <https://doi.org/10.37200/IJPR/V24I3/PR200911> <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85080985552&doi=10.37200%2fIJPR%2fV24I3%2fPR200911&partnerID=40&md5=04c9b6467f9fcccde14d2cd4200d3281>; Kryazh I. (2019) The Positive Effect of Nature Connectedness on Psychological Wellbeing: The Significance of Trust as a Mediator. *Psychology. Journal of Higher School of Economics*, 16(1), 27-49. DOI: 10.17323/1813-8918-2019-1-27-49 (Scopus)). Кількість аспірантів, якими одночасно керує один керівник відповідає вимогам п. 24 “Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук” (І. В. Кряж – 4 аспіранти; О. С. Кочарян – 2 аспіранти). Обґрунтування кадрового забезпечення ОНП надане у таблиці 2 самоаналізу, а також додатково надане за запитом експертів: <https://office.naqa.gov.ua/d5d30c8a-d43e-40fd-9e8b-a5e92e3a5940>. Професійна кваліфікація викладачів відповідно до предметів, що викладаються конкретизується через підвищення кваліфікації. В ЗВО існує Положення про підвищення кваліфікації та стажування у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-pro-pidvyshchennya-kvalifikacii.pdf). Професійна кваліфікація викладачів підтверджена наявністю відповідних дипломів, сертифікатів щодо підвищення кваліфікації (інформація у самозвіті), а також додатково надана за запитом експертів (<https://office.naqa.gov.ua/5becf861-d83f-4c61-a0e6-9e34b487bb31>). Здобувачі (під час зустрічі з експертами) відмічають відповідність академічної та професійної компетентності викладачів тим освітнім дисциплінам, які вони викладають. Таким чином, академічна та професійна кваліфікація викладачів та наукових керівників здобувачів третього освітньо-наукового рівня відповідає цілям та програмним результатам навчання ОНП 053 Психологія.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів за результатами опитування адмінперсоналу та академічного персоналу є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. Усі викладачі, що працюють на ОНП, пройшли конкурсний відбір, мають власну траєкторію розвитку. Конкурсний відбір науково-педагогічних кадрів регламентований Положенням про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, що оприлюднений на сайті ЗВО (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/polozhennya/obrannya-nauk-pedagog-pracivnykiv2018.pdf>). Таким чином, процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час розробки ОНП 053 Психологія при формулюванні цілей та програмних результатів навчання враховувалися пропозиції роботодавців в сферах вищої освіти та охорони здоров'я. В звіті про самооцінювання представлено рецензії на діючу ОНП від зав. кафедри психології ПНПУ імені В. Г. Короленка, д.психол.н., доц. К. В. Седих, зав. відділення психології розвитку ДУ “Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМИ України”, д.психол.н. Г. В. Кукурузи, в.о. зав. кафедри психотерапії ХМАПО к.м.н., доцентом Я. В. Криворотько. Дані факти було підтверджено і під час зустрічі з представниками роботодавців (заступник директора ІСПП членом-кореспондентом НАПН України д.психол.н. Л. А. Найдьонова, зав. кафедри психології ПНПУ імені В. Г. Короленка, д.психол.н., доц. К. В. Седих) та запрошення на засідання вченої ради факультету психології з прийняття рішення щодо рекомендації ОНП (зав. відділу медичної психології ІН ДУ ІНПН НАМН України д.психол.н., проф. Л. Ф. Шестопалова та керівник дитячої програми “ХЕБФ Хесед-Шаре Тиква” І. О. Оксененко). Таким чином, ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На даній ОНП 053 “Психологія” навчається 5 здобувачів (одна здобувачка знаходиться у декретній відпустці), тому за фактом основною формою організації навчального процесу були індивідуальні заняття (з одним або двома здобувачами). За таких обставин, залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців саме до аудиторних ЗВО не вважає доцільним. Під час інтерв'ю здобувачі підтвердили, що мають змогу презентувати результати своїх досліджень та отримати змістовні відгуки / рекомендації від професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців (міжнародні науково-практичні конференції “Психологічне консультування та психотерапія: виклики сучасності” (2019), “Сучасні проблеми екологічної психології: Екологічна парадигма сучасного образу життя і світу” (2019), секція “Психологія” Норвезько-Української конференції, що присвячена діяльності Ф. Нансена в Україні у 1921–1922 рр. (2019). Також згідно даних п. 6 та 17 Ліцензійних умов викладачі ОНП та наукові керівники являються професіоналами практиками (О. С. Кочарян, О. Л. Луценко) та експерти галузі (О. Ф. Іванова, І. В. Кряж, В. О. Олефір). Таким чином, ЗВО не вважає доцільним залучення експертів галузі, представників роботодавців до аудиторних занять на регулярній основі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО має налагоджену систему професійного розвитку НПП. Основні вимоги до професійного розвитку НПП зазначено у Положення про підвищення кваліфікації та стажування у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-pro-pidvyshchennya-kvalifikacii.pdf), програмі системи підвищення кваліфікації по Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна (dist.karazin.ua/forteachers), переліку установ-партнерів, спільно з якими реалізується система професійного розвитку викладачів (dist.karazin.ua/forteachers/training). Моніторинг професійних компетентностей викладача здійснюється через рейтинг викладачів (Порядок визначення рейтингів науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-reiting-pracivnykiv.pdf>) (трійка лідерів на факультеті психології за 2018-19 н.р. – викладачі ОНП О. Л. Луценко, О. С. Кочарян, І. В. Кряж). Цю інформацію підтверджено під час зустрічі з начальником Служби управління персоналом С. М. Кулішом. Таким чином, ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОНП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності запровадженою системою рейтингу викладачів, винагородами у вигляді подяк і грамот, преміюванням, що регулюється наступними документами: Статут Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/ua/general/docs/statute), Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом (www.univer.kharkov.ua/docs/profcom/koldog2015-2019.pdf), Порядок визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ХНУ імені В. Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-reiting-pracivnykiv.pdf), Порядок преміювання науково-педагогічних і наукових працівників (п. 6.3 зазначеного Положення). На зустрічі з викладачами та адміністративним персоналом було підтверджено, що в університеті щорічно проходять виставка-конкурс навчальної літератури, переможці якого можуть надрукувати свої видання в університетському видавничому центрі безоплатно. Під час зустрічей із здобувачами та студентським самоврядуванням підтверджено факт, що з ціллю підвищення рівня професіоналізму викладачів проводиться університетський студентський моніторинг якості освіти, соціологічні опитування студентів. Таким чином, ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності викладачів, які працюють на даній ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Академічна та професійна кваліфікація викладачів та наукових керівників здобувачів, задіяних до реалізації даної ОНП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. 2. Кадрове забезпечення ОНП цілком обґрунтоване, надане у Таблиці 2 самоаналізу, а також додатково надане за запитом експертів: <https://office.naq.gov.ua/d5d30c8a-d43e-40fd-9e8b-a5e92e3a5940>. Викладачі мають певні компетентності у сфері освітньої програми та набувають їх через підвищення кваліфікації. 3. Процедура конкурсного добору викладачів за результатами опитування адмінперсоналу та академічного персоналу є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. Розроблена процедура конкурсного добору викладачів і викладена в Положенні про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, що оприлюднений на сайті ЗВО (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/polozhennya/obrannya-nauk-pedagog-pracivnykiv2018.pdf>). 4. В Харківському національного університету імені В. Н. Каразіна застосовуються практики стимулювання професійного розвитку та викладацької майстерності, відбуваються програмні заходи для професійного розвитку науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони та недоліки у контексті Критерію 6 відсутні.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію, у тому числі мають взірцевий характер, на підставі чого експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 6 відповідає рівню А.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Інфраструктура, обладнання, навчально-методичне та науково-методичне забезпечення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за своєю кількістю та якістю є достатнім для досягнення визначених освітньо-науковою програмою цілей та програмних результатів навчання і у повній мірі доступні для використання здобувачами та науково-педагогічними працівниками. Бібліотечний фонд <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/> відповідає Ліцензійним умовам. Бібліотека надає можливість високошвидкісного доступу до мережі Інтернет, електронної пошти, користування локальною комп'ютерною мережею LIBER-MEDIA. Введено послугу – “Віртуальний бібліограф” (<http://www-library.univer.kharkov.ua/vs/>), завдяки якій користувачі Центральної наукової бібліотеки мають можливість отримати професійну бібліографічну довідку. Центральна наукова бібліотека надає доступ до онлайн-бібліотеки навчальної літератури CUL Online – понад 500 україномовних навчальних посібників і підручників, рекомендованих МОН України, з економічних, гуманітарних та природничих наук. Бібліотека також є учасником проекту eLibUkr: Електронна бібліотека України. На факультеті обладнані комп'ютерний клас (10 робочих місць, програмне забезпечення є ліцензованим, всі машини підключені до мережі інтернет, встановлено мультимедійне обладнання, забезпечена можливість для проведення інтернет-конференцій), мультимедійна аудиторія оснащена подвійною мультимедійною системою, інтерактивним планшетом “Simpodium370”, документ-камерою AVerMedia, аудіо системою). На факультеті працює лабораторія психодіагностики (реабілітаційний психофізіологічний комплекс для тренінгу з біологічним зворотним зв'язком “РЕАКОР”, програмно-апаратні комплекси ігрового біоуправління “БОС-ПУЛЬС”, з од.). Але під час опитувань здобувачі не підтвердили факт використання ресурсів лабораторії у власних дослідженнях. При зустрічі із здобувачами підтверджено, що Навчально-методичне забезпечення є наявним за кожною дисципліною, але на сайті факультету (ЗВО) воно розміщено не в повному об'ємі. Повний варіант було надано за запитом експертів. Таким чином, інфраструктура, обладнання, навчально-методичне та науково-методичне забезпечення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за своєю кількістю та якістю є достатнім для досягнення визначених освітньо-науковою програмою цілей та програмних результатів навчання. Рекомендовано поширити інформування здобувачів про можливості навчально-методичного та науково-методичного забезпечення факультету. Розмістити навчально-методичні ресурси на сайті факультету, або у репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО забезпечує вільний та безоплатний доступ як викладачів, так і здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та викладання в межах ОП. За результатами зустрічей встановлено, що вільним і безкоштовним для здобувачів вищої освіти та викладачів є доступ до інституційного репозитарію (електронного архіву) університету <http://dspace.univer.kharkov.ua>. У ЗВО є безкоштовний доступ до електронної бази Scopus та електронної бази Національної бібліотеки імені В. Вернадського. В навчальних корпусах є доступ до WI-FI мережі. Університет має розвинену соціальну інфраструктуру – 8 гуртожитків, які забезпечують здобувачів освіти на 100% від потреби; 4 їдальні та 19 буфетів (їх режим роботи устанавлюється підприємцями спільно з адміністрацією та профспілковим комітетом); 2 актових зали, спортивно-оздоровчий табір “Фігуровка”. Таким чином, Харківський

національний університет імені В. Н. Каразіна забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Встановлено, що у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, відсутні будь-які прояви насильства, здійснюється його профілактика, дотримано прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки учасників освітнього процесу. В університеті діють Правила внутрішнього розпорядку (www.univer.kharkov.ua/docs/work/pravya-rozporiadku-2018.pdf), Положення про поселення, проживання та правила внутрішнього розпорядку в гуртожитках студмістечка (www.univer.kharkov.ua/docs/polozhennya/pologennya_obschezhiya.pdf). Працює університетська програма "Здоров'я студента" (www.univer.kharkov.ua/ua/student/student_health). Під час зустрічей з представниками студентського самоврядування було зазначено, що вони регулярно спілкуються із студентами в соціальних мережах щодо задоволеності студентських потреб та інтересів. Проте даних університетських соціологічних опитувань надано не було. Надана інформація про можливість отримання індивідуальних психологічних консультацій для здобувачів. Надана інформація про можливість отримання індивідуальних психологічних консультацій для здобувачів (коментар в. о. директора Навчального центру з соціально-виховної та позаосвітньої діяльності Чередниченко В. О.). Ця інформація не була підтверджена під час огляду експертною групою матеріально-технічної бази та не представлена на сайті ЗВО. Таким чином, освітній простір є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, дає змогу задовольнити їхні потреби та інтереси та досягнути визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Можна рекомендувати ЗВО знайомити здобувачів та викладачів з результатами опитувань на офіційних платформах університету. Ввести в структуру Університету психологічну службу, як окремий підрозділ, де б проводилися систематичні індивідуальні та групові психологічні консультації як студентів усіх факультетів, так і працівників університету.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Результати бесід зі здобувачами, представниками студентського самоврядування свідчать, що аспіранти мають освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку в першу чергу від наукового керівника та адміністрації факультету. З метою самостійного вирішення здобувачами вищої освіти питань щодо навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, участі студентів у громадському житті та в управлінні створено студентське самоврядування університету. Соціальну підтримку здобувачів здійснює первинна профспілкова організація студентів, аспірантів і докторантів (<http://profkom.ua/>). Вищезазначені дані підтверджено під час зустрічі із представниками студентського самоврядування. Крім того, інформаційна підтримка надається на офіційних сайтах Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/ua>), факультету психології (<http://psychology.univer.kharkov.ua/>). В університеті діє навчальний центр з соціально-виховної та позаосвітньої діяльності (https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/structure/qualityedu/sea_center), функціонує культурний центр (https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/structure/cultural_center). Нарікань на зазначені види підтримки з боку здобувачів освіти, що навчаються на ОНП 053 Психологія, під час моніторингу не виявлено. Таким чином, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У Правилах прийому на навчання до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/images/pravya-2019-5.pdf) у розділі I п. 9 зазначається про наявність умов для навчання осіб з особливими потребами, також у розділі VIII визначено спеціальні умови участі у конкурсному відборі на здобуття вищої освіти. Для осіб з особливими освітніми потребами університет створює сприятливі умови для реалізації їх права на освіту, що закріплено у Довідці щодо доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (www.univer.kharkov.ua/docs/work/dostupnist-dlya-osib-z-osoblyvymy-potrebamy.pdf). Є і інші документи, які регулюють перебування осіб з особливими освітніми потребами в ЗВО (www.univer.kharkov.ua/ua/general/docs/umovy-navchannya-osib-z-osoblyvymy-potrebamy), Про затвердження Програми розвитку інклюзивної освіти (www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz.pdf). Кожен здобувач освіти з підтвердженим статусом особи з особливими освітніми потребами, за необхідності, може оформити індивідуальний графік навчання, що визначено у Положенні про організацію освітнього процесу. Освітнє середовище університету обладнане відповідними засобами для безперешкодного доступу маломобільних категорій населення до всіх приміщень університету (це підтвердив онлайн-огляд матеріально-технічної бази, що використовується під час реалізації ОНП). Під час бесіди із гарантом з'ясовано, що на ОНП на даний момент навчається аспірант з особливими освітніми потребами, потреби якої задоволені в повному об'ємі (підтверджено під час співбесіди із

здобувачем). Таким чином, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО присутня чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми. Статутом Університету (наказ МОН України № 644 від 13.06.2018 р., www.univer.kharkov.ua/docs/statute/uk-statut2018.pdf) визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (п. 5.1.14 щодо функціонування постійно діючих комісій з нагляду за дотриманням норм законодавства та Статуту університету, з етики виробничих відносин, з контролю фінансової діяльності, з трудових спорів, п. 7.3.1, підпункт 23 про право на захист). В університеті діє Антикорупційна програма (www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-antikoruptionsio.pdf). Основні кроки щодо вирішення конфліктних ситуацій різного характеру визначено у Рішенні Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з питання: “Про затвердження Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна” від 24 лютого 2020 року, протокол № 5 (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-konfliktni-sutyatsii.pdf>). Для вирішення питань щодо врегулювання конфліктних ситуацій, включаючи пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією та булінгом, в Університеті діє Комісія з врегулювання конфліктних ситуацій, яка є постійно діючим робочим органом. За результатами зустрічей із здобувачами та представниками студентського самоврядування, викладачами та науковими керівниками було встановлено, що на цей час відповідних випадків не траплялося, але вони обізнані про певний алгоритм дій у відповідних ситуаціях. Таким чином, у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Бібліотека, інфраструктура та обладнання (матеріально-технічна база) ЗВО загалом дають можливість досягти визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. 2. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти. Освітній простір є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, дає змогу задовольнити їхні потреби та інтереси та досягнути визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. 3. Присутня чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Навчально-методичне забезпечення є наявним за кожною дисципліною, але на сайті факультету (ЗВО) розміщено не в повному об'ємі. Повний варіант було надано за запитом експертів. 2. Відсутня офіційна інформація на сайті університету про опитування здобувачів щодо задоволення їхніх потреб та інтересів. Відсутня офіційна інформація на сайті університету про роботу служби психологічної підтримки. Рекомендовано: 1. Поширити інформування здобувачів про можливості навчально-методичного та науково-методичного забезпечення факультету. Розмістити навчально-методичні ресурси на сайті факультету, або у репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2. Знайомити здобувачів та викладачів з результатами опитувань на офіційних платформах університету. Ввести в структуру Університету психологічну службу, як окремий підрозділ, де б проводилися систематичні індивідуальні та групові психологічні консультації як студентів усіх факультетів, так і працівників університету.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики, виходячи із того, що у ЗВО забезпечено доступ до освітнього середовища і матеріальних ресурсів за ОНП, та незначну кількість недоліків, експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 7 відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО існують процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, які регулюються Положенням про організацію освітнього процесу (https://drive.google.com/drive/folders/oBwRBoOD_AlQSZoxDTkt2eDNrXoU), існує система внутрішнього аудиту забезпечення якості освіти, яка регламентується Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/yakist-osvity-polozhennya.pdf>). Положенням про проєктні групи освітньої діяльності, робочі групи освітніх програм, групи забезпечення спеціальностей у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennia-pro-proektni-grupy.pdf>). У 2019 році ОНП була переглянута відповідно до сучасних потреб та побажань стейкхолдерів, зокрема було збільшено кількість дисциплін “вільного вибору”. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічей ЕГ ознайомила з механізмом залучення здобувачів до перегляду ОНП, зокрема під час зустрічі з аспірантами було визначено, що науково-педагогічні працівники цікавляться думкою студентів щодо курсів, а також за потреби їх модифікують. Також аспіранкою Г. В. Павленко та науковими керівниками аспірантів проводилось опитування аспірантів щодо їх пропозиції щодо ОНП та навчального плану перед переглядом ОНП у 2019 році. Рекомендуємо проводити опитування регулярно та резюмувати результатами опитування здобувачів у вигляді протоколів та заслуховувати інформацію під час засідань кафедр та вченої ради факультету.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці активно залучаються до перегляду ОНП, шляхом участі в обговореннях, а також внесенням пропозицій щодо змін в ОНП. Цю інформацію також підтверджено під час онлайн-зустрічі з роботодавцями, зокрема представниця “ХЕБФ Хесед-Шаре Тиква” під час перегляду ОНП запропонувала включити до програми дисципліни, які б формували управлінські та лідерські навички, які в новій редакції ОНП були висвітлені в дисциплінах вільного вибору: “Науковий менеджмент” і “Психологія лідерства”. Також роботодавці звернули увагу на формування управлінських вмінь, готовності до проєктної діяльності, відзначили високий рівень теоретичної та практичної підготовки здобувачів, які навчаються на даній ОНП, високий рівень командної роботи та вміння швидко адаптуватись до нових умов.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На даній ОНП випуску ще не було, проте в університеті створена Асоціація випускників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<http://alumni.univer.kharkov.ua/>) на момент роботи ЕГ сайт не працював (дата звернення 04.07.2020). Також на базі університету створено Центр комунікацій з випускниками та Навчальний центр практичної підготовки і працевлаштування (https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/structure/qualityedu/career_center), завданнями якого є інформування випускників і студентів університету, деканатів про вакантні місця на підприємствах, в установах та організаціях, що відповідають їх фаховій підготовці (спеціальності); сприяння працевлаштуванню студентів та випускників університету, їх адаптування до динаміки попиту на фахівців на ринку праці; запровадження системи зворотного зв'язку між підприємствами, установами та організаціями (роботодавцями) та університетом для отримання об'єктивної оцінки якості підготовки фахівців.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на недоліки в ОНП. Внутрішня система забезпечення якості забезпечила адекватне та своєчасне реагування на недоліки, які виявляються в ОНП під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості, зокрема такий вид діяльності регулюється Порядком проведення внутрішніх аудитів системи управління якістю та здійснення коригувальних і запобіжних дій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/quality/poryadok-audit.pdf>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана освітня програма ще не акредитувалася.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка представлена в ряді положень та наказів, серед яких: Стратегія розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/strategiya-rozvytku-universitetu-2019-2025-2.pdf>), Стратегічні цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в сфері якості на 2017–2020 роки (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/quality/tsili2017-2020roki.pdf>), Політика Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/quality/Politika%20HarkIvskogo%20natsIonalnogo%20unIversitetu%20Imeni%20V.%20N.%20KarazIna.pdf>), Кодекс цінностей Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/kodeks.pdf>), Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-konfliktni-sutyatsii.pdf>), Порядок проведення перевірки наукових праць, навчальних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність заповнень з інших документів (<http://rada.karazin.ua/public/uploads/2018/05/rishennya-vr27042018-13-1.pdf>), Антикорупційна програма Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-antikoruptionsio.pdf>). В університеті створено проєкт розвитку аспірантури та докторантури: головними цілями якої стало розширення міжнародного співробітництва, створення нових лабораторій та центрів. В ЗВО здійснюється популяризація участі аспірантів в міжнародних проєктах та грантах, проте на даній ОНП вона є недостатньою. Дотримання цінностей доброчесності, якості освіти та взаємодопомоги також підтверджено під час зустрічей із фокус-групами. Сформована культура якості сприяє постійному розвитку освітньо-наукової програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. В ЗВО існує дієва система внутрішнього забезпечення якості ОНП через відповідні нормативні документи. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається згідно із загальноінституційною політикою. 2. Стейкхолдери (студенти, роботодавці) мають змогу висловлювати свої побажання та брати участь у перегляді освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості як партнери. Враховується думка стейкхолдерів під час перегляду та змін в ОНП. 3. На сайті надані контакти, за якими є можливість залишити коментарі та побажання щодо ОНП. Думки можна надіслати на пошту гаранта, та/або декана факультету, або повідомити в телефонному режимі. 4. Сформована культура якості сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендації: 1. Запровадити регулярні опитування стейкхолдерів щодо якості ОП, програмних результатів навчання. 2. Фіксувати результати опитувань у протоколах кафедри, а також заслуховувати інформацію на вчених радах факультету.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недовідками, що не є суттєвими, на підставі чого експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними: інформація про діяльність університету, усіх структурних підрозділів, нормативні документи представлена на офіційному веб-сайті (<https://www.univer.kharkov.ua>), зокрема, права і обов'язки учасників освітнього процесу визначені у Статуті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/ua/general/docs/statute), Правилах внутрішнього розпорядку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (www.univer.kharkov.ua/docs/work/pravyla-rozporядku-2018.pdf) та в Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (https://drive.google.com/drive/folders/oBwRBoOD_AlQSZoxDTkt2eDNrXoU).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Розроблену ОНП розглянуто на засіданні вченої ради факультету, затверджено Вченою радою ХНУ імені В. Н. Каразіна. Освітньо-наукова програма перезатверджена в 2019 році у зв'язку із оприлюднення Проекту Стандарту вищої освіти України: третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія (2018) та пропозиціями стейкхолдерів (також є можливість залишити свої пропозиції щодо покращення ОНП). ОНП, а також силабуси і робочі навчальні плани оприлюднені на офіційному веб-сайті факультету (<http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html>). Експертна група не отримала підтвердження, щодо оприлюднення проекту ОНП за місяць до її затвердження, зокрема на підставі цього не було надано результатів обговорення та рекомендацій стейкхолдерів щодо ОНП під час її створення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО своєчасно та в повному обсязі оприлюднює на своєму веб-сайті точну і достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування усіх стейкхолдерів, зокрема є можливість залишити свої пропозиції щодо покращення ОП (<http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html>). Навчальні програми 2016-2019 років розміщені за посиланням <http://psychology.univer.kharkov.ua/aspirantura.html> Під час проведення акредитаційної експертизи освітньої програми також відбулось оприлюднення на веб-сайті університету програми візиту експертної групи, що підтверджує оприлюднення достовірної інформації щодо освітньо-наукової програми та надання можливості усім охочим долучитись до її обговорення (https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/univer_today/news?news_id=9774).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. В ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. 2. ЗВО своєчасно та в повному обсязі оприлюднює на своєму веб-сайті точну і достовірну інформацію про освітню програму. 3. ОНП, а також силабуси і робочі навчальні плани оприлюднені на офіційному веб-сайті факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Експертна група не отримала підтвердження, щодо оприлюднення проекту ОНП на сайті за місяць до її затвердження, зокрема на підставі цього не було надано результатів обговорення та рекомендацій стейкхолдерів щодо ОНП під час її створення. Рекомендації: 1. В процедурах подальшого оновлення ОНП здійснювати її оприлюднення на сайті до затвердження з метою збору пропозицій усіх зацікавлених сторін.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими, на підставі чого експертна група дійшла висновку, що ОНП для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 9 відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

На основі перевірки індивідуальних планів аспірантів експертна група пересвідчилась в дотичності дисциплін, включених до навчальних планів аспірантів тематиці їх досліджень. До навчальних планів ОНП 2016 було включено дисципліни за спеціальністю, зокрема "Якісні методи в психології", "Психологія здоров'я", "Актуальні проблеми психосоматики", "Психологія гострих і посттравматичних стресових розладів", а також такі, що забезпечують методологічні компетентності: "Філософські засади та методологія наукових досліджень", "Актуальні проблеми сучасної психології", "Основи моделювання структурними рівняннями в психології", "Підготовка наукових публікацій та презентація результатів наукових досліджень", "Багатомірний статистичний аналіз в психології". До навчальних планів ОНП 2019 додано дисципліни, які забезпечують викладацькі компетентності, а саме: "Педагогічні технології в вищій освіті". В оновленій ОНП 2019 кількість вибіркового навчальних дисциплін було значно збільшено, для того щоб кожен аспірант мав змогу обрати ті дисципліни, які можуть надати йому необхідну підтримку у дослідженні. Таким чином, кожному аспіранту надано відповідну освітню підтримку, що забезпечує його методологічні та викладацькі компетентності, а також дисципліни які відповідають напрямку власного дослідження аспіранта. В контексті цього підкритерію рекомендовано на основі угод про співпрацю з іншими ЗВО надати можливість аспірантам отримувати спеціальні компетентності за рахунок спеціалізованих дисциплін, які викладаються в інших закладах (установах).

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Експертною групою встановлено, що науковий керівник кожного аспіранта є активним дослідником, який має публікації, дотичні до напряму (тематики) дослідження аспіранта. Відповідні відомості подано у Таблиці 2 (Інформація щодо відповідності напрямів досліджень аспірантів та їх наукових керівників), яка прикріплена до звіту експертної групи. На цей час науковими керівниками аспірантів, що навчаються на ОНП, є д. психол. н., професор О. С. Кочарян (2 аспірантки) та д. психол. н., доцент І. В. Кряж (4 аспірантки, одна з них – в академічній відпустці). Дослідження М. О. Антонович виконується з проблеми залежної особистості – напряму, за яким О. С. Кочарян опублікував 12 наукових праць, керував двома НДР та є керівником НДР, що виконується. Дослідження О. М. Зубенко дотичне до проблеми гендерного розвитку особистості, за якою О. С. Кочаряном опубліковано 13 статей. Дослідження Г. В. Павленко та Н. В. Левенець присвячені психологічному благополуччю особистості – напряму, у якому їх науковий керівник І. В. Кряж керувала НДР та має 13 публікацій (8 – фахові). К. О. Баєва та О. М. Мироненко виконують дослідження, дотичні напряму екологічної психології, за яким І. В. Кряж видала 10 публікацій. Таким чином, експертна група підтверджує повну відповідність наукової діяльності аспірантів напрямам досліджень їх наукових керівників. Експертною групою також з'ясовано можливість створення розових

спеціалізованих рад, зокрема наявності публікацій за напрямом досліджень здобувачів у викладачів факультету як потенційних рецензентів. Загалом підтверджено таку можливість. Зокрема, для аспірантки Павленко Г. В., захист дисертаційного дослідження якої планується у 2020 році. Проте не всі потенційні рецензенти мають публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Дані щодо цього подано у Таблиці 1 (Інформація за освітньо-науковою програмою “Психологія” ID 36716 щодо оцінювання спроможності створення у ЗВО разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертаційних робіт аспірантів), яка додана до звіту експертної групи. На підставі цього рекомендовано звернути увагу керівництва ЗВО на посилення заохочення публікації викладачів у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад’юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Харківський національний університет імені В. М. Каразіна надає можливості для апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів щорічна Міжнародна молодіжна науково-практична конференція “Вектори психології” (<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/15792>), “Проблеми оптимального функціонування особистості в сучасних умовах” (https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/all_conferences/conferences?news_id=8299), “Психологічне консультування та психотерапія: виклики сучасності” (https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/all_conferences/conferences?news_id=9290), “Сучасні проблеми екологічної психології: Екологічна парадигма сучасного образу життя і світу” (https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/all_conferences/conferences?news_id=8680). Під час огляду матеріально-технічної бази експертною групою встановлено наявність “Лабораторії психодіагностики” з відповідним обладнанням (<http://psychology.univer.kharkov.ua/lab.htm>), проте в межах своїх досліджень аспіранти ним не користуються (з’ясовано під час зустрічі з здобувачами). Здобувачам третього освітнього рівня надано університетом можливість доступу до міжнародних інформаційних ресурсів через Центральну наукову бібліотеку (<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr>). Аспіранти можуть безкоштовно (підтверджено ЕГ під час опитування фокус-груп) публікуватися в фаховому виданні “Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Психологія”, що індексується у міжнародних наукометричних базах Google Scholar та Index Copernicus (<http://psychology.univer.kharkov.ua/visnyk.html>). Отже, експертна група підтверджує організаційну та інформаційну підтримку аспірантів ЗВО, проте ресурси наявної на факультеті психодіагностичної лабораторії не використовуються для проведення дисертаційних досліджень здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад’юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Здобувачі регулярно беруть участь у міжнародних конференціях, зокрема, у зарубіжних (Баєва К. О., Левенець Н. В.), мають публікації, зокрема англійською мовою, у зарубіжних виданнях (Павленко Г. В., Баєва К. О., Антонович М. О.), що з’ясовано на основі вивчення експертною групою щорічних звітів аспірантів. Усі здобувачі мають необмежений доступ до міжнародних інформаційних ресурсів (Web of Science, Scopus, CUL Online, EBSCOhost, SpringerNature, Oxford University Press, ELibrary USA) через Центральну наукову бібліотеку (<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>). Здобувачі брали участь у міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема у роботі секції “Психологія” Норвезько-Української конференції 2019 року, що присвячена діяльності Ф. Нансена в Україні у 1921–1922 рр. (https://univer.kharkov.ua/ua/research/all_conferences/conferences?news_id=9187). Університет працює за багатьма міжнародними програмами надаючи здобувачам можливості для стажування за кордоном, проте на даній ОНП аспіранти не скористалися такими можливостями. За власною ініціативою аспірантка М. О. Антонович знайшла можливість для проходження стажування у Люблінському Католицькому Університеті Іоанна Павла II (було представлено відповідний сертифікат). На підставі цього рекомендовано активніше пропагувати серед здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня даної ОНП програми міжнародних стажувань.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

На підставі вивчення відповідної документації експертною групою встановлено, що на ОНП 053 Психологія існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах: під керівництвом д.психол.н., проф. О. С. Кочаряна з 2020 р. на кафедрі виконується НДР “Ранні емоційні схеми як чинник соціального функціонування особистості”. Д.психол.н., доц. І. В. Кряж була керівником НДР, що виконувалася на кафедрі прикладної психології, “Стратегії підтримки психологічного здоров’я в умовах кризи”, № держреєстрації 0116U005286 (2016–2018 рр.). На підставі аналізу таблиці 2 в відомостях самооцінювання з’ясовано що вказані наукові керівники регулярно

публікують результати своїх досліджень. Отже, таким чином, експертна група підтверджує повну відповідність даного підкритерію.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Експертна група ознайомилась з Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (https://www.univer.kharkov.ua/docs/antiplagiat_nakaz_polozhennya.pdf), де чітко означено всі вимоги, щодо дотримання академічної доброчесності як викладачами, так і здобувачами. Під час проведення фокус-груп здобувачами та науково-педагогічними працівниками підтверджено дотримання ними встановлених в університеті правил академічної доброчесності. Під час опитування фокус-групи директор Центральної наукової бібліотеки продемонструвала плакати з інфографікою на тему дотримання академічної доброчесності, які розповсюджуються серед здобувачів та академічного персоналу. Бібліотекою розроблено та проводиться курс лекцій щодо академічної доброчесності, також на регулярній основі проводяться методичні семінари для викладачів та здобувачів. Всі публікації у виданнях університету підлягають обов'язковій перевірці на наявність плагіату. Порушень академічної доброчесності, на даний час, виявлено не було. Таким чином, в університеті розроблена дієва політика щодо пропагування та дотримання академічної доброчесності серед здобувачів та науково-педагогічних працівників.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів та забезпечує їхню повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності за рахунок загальних дисциплін та дисциплін, які відповідають напрямку власного дослідження аспіранта. 2. Предметна спрямованість наукової діяльності аспірантів відповідає напрямкам досліджень їх наукових керівників. Напрями дослідження потенційних рецензентів дотичні до тематики досліджень аспірантів. 3. В університеті здійснюється організаційна та інформаційна підтримка аспірантів. 4. Наукові керівники аспірантів керують дослідницькими проектами та регулярно публікують результати своїх доробків. 5. В межах ОНП функціонують та не порушуються розроблені в університеті практики пропагування та дотримання академічної доброчесності серед здобувачів та науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

1. В межах даної ОНП не використовуються повною мірою матеріальні ресурси, які надає університет, зокрема можливості лабораторії психодіагностики. Здобувачі ОНП мають доступ до лабораторії, але не залучають її ресурси для проведення власних дисертаційних досліджень. 2. Аспіранти, які навчаються на даній ОНП, не ознайомлені та не залучаються до наявних програм стажування за кордоном, які діють в університеті.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зважаючи на вказані переваги й позитивні практики, зокрема спрямованість на наукові інтереси аспірантів, відповідність напрямів досліджень здобувачів і їх наукових керівників, та несуттєві недоліки, експертна група дійшла висновку, що ОНП третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія відповідає рівню В за критерієм 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Перспективи для подальшого розвитку освітньої програми для третього (доктор філософії) рівня за спеціальністю 053 Психологія у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна вбачаємо у розширенні можливостей для академічної мобільності здобувачів вищої освіти, у розробці альтернативних форм та методів дистанційного навчання, у забезпеченні прозорості і доступності освітнього процесу як для здобувачів, так і для інших стейкхолдерів. Під час акредитації ОП були визначені такі позитивні моменти: - зорієнтованість освітньої програми на наукову підготовку здобувача; - мотивованість вибору здобувачами освіти даної спеціальності; - задоволеність аспірантів формою подачі викладачами навчального матеріалу; - можливість безоплатних публікацій як для викладачів, так і здобувачів у наукових виданнях Університету; - доступність публікацій з наукових баз інших вітчизняних та закордонних установ як для викладацького складу, так і для аспірантів; - наявність належної матеріально-технічної бази із спеціалізованими аудиторіями та дослідницькими лабораторіями; - підтримання тісних зв'язків із випускниками, що сприяє вдосконаленню практичної складової навчального процесу. Варто відмітити позитивне сприяння Гаранта ОНП під час роботи експертної групи та своєчасність надання всієї необхідної інформації. Під час зустрічей виявлено, що адміністрація ЗВО, Гарант ОНП та представники групи забезпечення спеціальності відкриті та готові до змін відповідно до висловлених зауважень, розуміють виклики сучасної психологічної науки та у перспективі планують розвиватися у цьому напрямку, зокрема оновлюючи наповнення освітніх компонентів, збільшуючи кількість публікацій у наукометричних базах.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Таблиця 1. Можливість створення ради.pdf	4yu6oKttE4jBqwP/ekIV94N595DwafcmFn8/FrXAeqk=
Додаток	Таблиця 2. Відповідність напрямів досліджень аспірантів та їх керівників.pdf	C7jvOINifxYXmpKetejW3BH3LPjiozCqeA2dGlpfMpM=
Додаток	Протокол №2 від 21.02.19 Про затвердження ОНП 2019 року.pdf	LsjLFVGZ6wfc9c1l5v5TYjwGQYs5u7M6dJrkv2BobtA=
Додаток		

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Левус Надія Ігорівна

Члени експертної групи

Кременчуцька Маргарита Костянтинівна

Чупіна Катерина Олександрівна